

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 20.3.2006 63. vuosikerta Numero 1 Sivu 14

Maatilametsätalouden kannattavuusseuranta tarkentuu

Arto Latukka ja Olli Rantala, MTT

Maatilametsätalouden talousseuranta paranee merkittävästi uuden järjestelmän avulla. Kannattavuuskirjanpitoaineistoa täydennetään todellisilla puustotiedoilla, joten nyt myös metsätaloudesta saadaan luotettavat tilatason tilinpäätös- ja kannattavuuslaskelmat. Vastaavaa tilatasolla toimivaa tuloslaskentajärjestelmää ei ole käytössä muualla.

MTT taloustutkimuksen ylläpitämässä kannattavuuskirjanpidossa seurataan maa- ja puutarhatalouden tulos- ja kannattavuuskehitystä noin 900 kirjanpitoalan tiedoista laskettavien suoriteperusteisten tulos- ja taselaskelmien perusteella. Metsätaloutta koskevat kirjanpito tiedot muun muassa tuloista, menoista ja työn käytöstä on kerätty aikaisemminkin, mutta nyt niitä täydennetään todellisilla paljaan maan ja puuston arvoa koskevilla metsävaratiedoilla. Järjestelmä on kehitetty Metsätutkimuslaitoksen (Metla), Helsingin yliopiston taloustieteen laitoksen ja MTT taloustutkimuksen yhteistyönä.

Metsävaratiedot perustuvat metsäsuunnitelmiin

Uuden järjestelmän puustotiedot perustuvat tilojen metsäsuunnitelmiin, joiden kuviokohtaiset tiedot tallennetaan kannattavuuskirjanpitojärjestelmään. Puustotiedot päivitetään kuvioittain Metlan NettiMELA-palvelun avulla. Huomioon otetaan puuston kasvu ja metsänomistajan ilmoittamat hakkuut sekä muut metsän käsittelyt. Päivitetyt tiedot viedään kirjanpitojärjestelmään ja yhdistetään tiloilta saatuihin metsätalouden tulo- ja menotietoihin sekä käyttöomaisuus-, varasto- ja työnkäyttötietoihin. Näiden perusteella kirjanpitoaloille lasketaan metsätalouden toimialan tulos- ja taselaskelmat ja näihin perustuvat kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta kuvaavat sekä metsälliset tunnusluvut. Tuotot perustuvat hakkuukelpoisen puuston vuosikasvuun eivätkä vuosien hakkuusäästöt sisältäviin puunmyyntituloihin.

Taseeseen nykyarvot

Järjestelmä tuottaa metsätalouden taseeseen paljaan maan ja puuston todelliset nykyarvot. Koska myös muiden käyttöomaisuushyödykkeiden, kuten koneiden ja rakennusten, arvot ovat nykyarvoja, kuvaa tase kaikilta osin

metsäomaisuuden nykyarvoa tilikauden vaihteessa. Paljaan maan arvo sisällytetään taseen aineellisiin hyödykkeisiin (käyttöomaisuus) riville maa- ja vesialueet. Puuston arvo jaetaan kasvavaan puustoon ja välittömästi hakattavissa olevaan puustoon. Kasvava puusto eli taimikot luetaan käyttöomaisuuteen ja sen arvo sisällytetään riville kasvustot. Hakattavissa oleva puusto eli niin sanottu hakkuumahto on vaihto-omaisuutta ja sen arvo sisältyy riville keskeneräiset tuotteet. Muu metsätalouden omaisuus, kuten rakennukset, koneet, metsätiet ja -ojitukset sekä vaihto- ja rahoitusomaisuus, sisältyvät nimikkeensä mukaisesti tase-eriin.

Tuotot vuotuisen kasvun mukaan

Tuloslaskelmassa myyntituottoihin sisältyvät hakkuiden perusteella tilivuodelle kohdistetut puun myyntitulot. Niiden lisäksi metsätalouden liikevaihtoon sisältyvät tuet ja avustukset. Koko puuston eli kasvavan puuston ja hakkuumahdon arvonmuutos kirjataan liikevaihdon oikaisuksi riville tuotevarastojen muutos. Tämän seurauksena metsätalouden kokonaistuotto perustuu puuston vuotuisen kasvuun eikä siihen, kuinka paljon puuta on myyty. Puun kantohintojen muutoksesta johtuva puuston arvonmuutos voidaan kokonaistuoton asemesta huomioida myös vasta tuloslaskelman viimeisessä erässä "muut satunnaiset tuotot ja kulut", jolloin tilivuoden kokonaistuottoon vaikuttavat ainoastaan puuston kasvu ja hakkuut. Paljaan maan arvon muutos ei vaikuta tilivuoden kokonaistuottoon tai tulokseen.

Metsätalouden tunnusluvut luotettaviksi

Kirjanpitojärjestelmästä saadaan toimialoittain kannattavuutta, maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta kuvaavat tunnusluvut. Nykyarvoihin perustuvat omaisuusarvot parantavat merkittävästi myös maatilametsätalouden tasepohjaisten tunnuslukujen, kuten pääoman tuottoasteen ja omavaraisuusasteen, luotettavuutta. NettiMELA-palvelun tuottamat kuviokohtaiset tulosteet antavat lisäksi mahdollisuuden määrittää lukuisia metsätalouteen liittyviä tunnuslukuja.

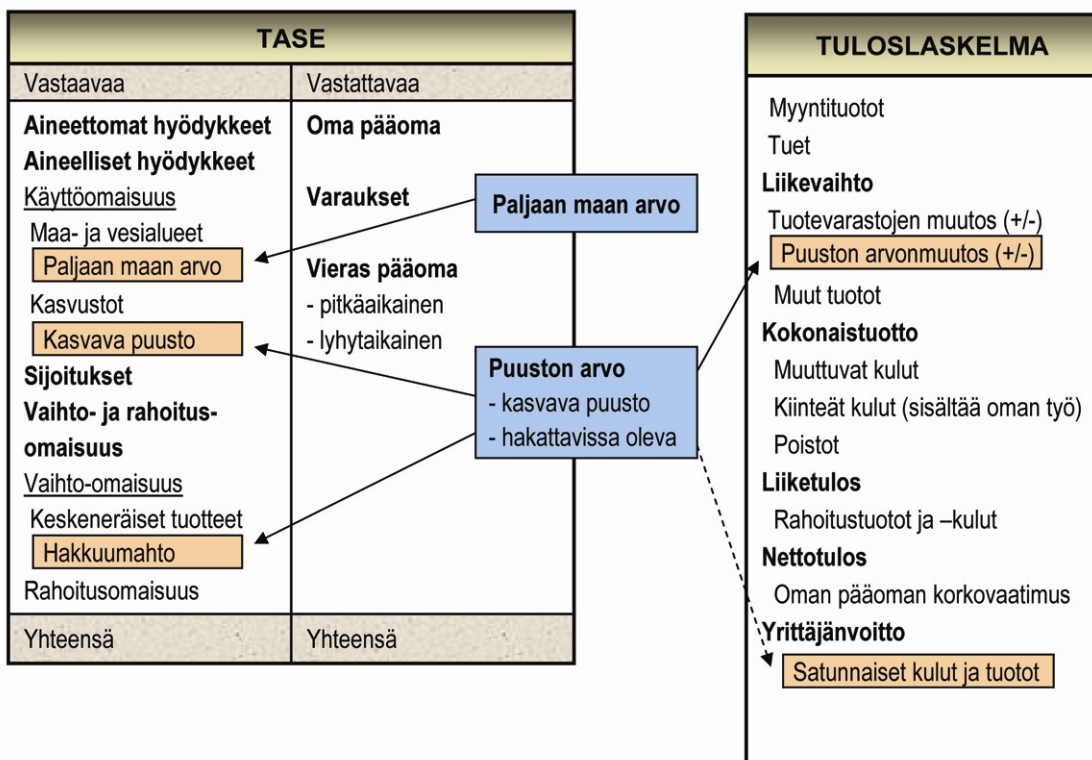
Entistä tarkemmat tulokset palvelevat jatkossa kaikkia kannattavuuskirjanpidossa mukana olevia yrittäjiä, poliittista päätöksentekoa ja tutkimusta. Kirjanpitotilojen yrittäjät voivat vertailla yrityksen eri toimialojen eli metsätalouden, maatalouden, puutarhatalouden ja muun yritystoiminnan kannattavuutta. Metsätalouden tuloksia voidaan myös verrata muiden tilojen niin sanotun vertailuryhmän tuloksiin. Järjestelmän kehitystyössä on ollut mukana noin 30 kirjanpitotilojen yrittäjää. Jatkossa palvelua tullaan tarjoamaan kaikille kirjanpitotiloille.

Lue aiheesta lisää:

<http://www.metla.fi/metinfo/mela/>

<http://www.mtt.fi/tutkimus/talous/kirjanpitotilat1.html>

Lisätietoja: arto.latukka@mtt.fi
 puh. (09) 5608 6220

Metsävarallisuuden käsittely taseessa ja tuloslaskelmassa.

Erkki Oksanen/Metla

Metsätalouden kannattavuusseurantaan kehitettiin ainutlaatuinen järjestelmä, joka perustuu todellisiin puustotietoihin.